

Mình Ơi! Em Muốn...

-Mình ơ em muốn...

-Mình muốn gì thì gì anh cũng chiều mình hết, nhưng mình đừng đánh thức anh dậy để uống thuốc ngủ là được rồi.

-Mình chọc em hoài, em muốn nghe mình gọi: “mình ơ!”

-Mình làm anh hết hồn, mình muốn nghe tiếng gọi “mình ơ” thì...

“Mình ơ đi mãi quên lời...”

Em yêu tiếng gọi của mình, mình ơ!”

Mình ơ! Mình mình ơ!

Khi nghe ca sĩ Ý Lan, Ngọc Hạ và ca nhạc sĩ Diêu Hương cất cao theo tiếng gọi: “Mình ơ!” thì sắt cũng phải mềm, đá cũng phải chảy nước vì cảm động, những con tim 81 muốn quay trở lại ngay tuổi 18 để đáp lời tiếng gọi tình yêu: “mình ơ!”

Nhưng khi thấy trên TV, những diễn viên, diễn giả khi thừa chuyện với khán thính giả thuộc đủ mọi lứa tuổi, đủ mọi thành phần, mọi trình độ mà diễn viên này tự xưng: “mình, tui mình, tui này” với khán thính giả thì tôi muốn vả vào cái mặt vuông màn hình vài cái.

Thuở xưa (1950), thầy Hiệu Trưởng Nhữ Đình Chu và thầy cô Nguyễn Hữu Lãng bắt chúng tôi “tiên học lễ, hậu học văn”, phải dùng đại danh từ sao cho chính xác, cho đúng vai vế với người đối diện, trong đó có “mình” thuộc ngôi thứ hai số ít:

“Mình” là danh xưng đại danh từ ngôi thứ hai số ít, tiếng gọi dành cho đôi nam nữ bày tỏ tình cảm yêu thương nơi chốn riêng tư, thí dụ như:

-Mình ơ em có tin mừng...

-Mình ơ em muốn...

-Mình ơ anh yêu mình v.v..

Còn nói chuyện nơi công cộng, trên radio, TV, vì phép lịch sự, để tôn trọng khán thính giả, thì phải dùng những đại danh từ: “Tôi, chúng tôi”.

Ngày nay, dưới Xã Hội Chủ Nghĩa, những “đỉnh cao trí tuệ”, tề đến nỗi không biết mình là cái giống gì mà lại tự xưng “mình” với mọi người. Con nít xưng “mình” với người già, đàn bà xưng “mình” với đàn ông xa lạ và ngược lại, cả một cái xã hội không còn tôn ti trật tự gì nữa!

Một đứa trẻ hà-lợi trên sân khấu thi “tài năng siêu trí tuệ nhí” nói:

-Chào mọi người (chào cả nhà), mình tên là Hồ Văn Tặc....

Một khán giả già, thuộc thế hệ sinh ra và lớn lên ở đất Thăng Long, cái xứ ngàn năm văn vật, khế thờ dài:

-Văn minh, văn hoá trời thu sạch, đạo đức cương thường đảo ngược u?

Rời từ thành thị đến thôn quê, lên tận vùng cao, đâu đâu cũng “mình”, không còn phân biệt được ai với ai. cứ làm như “mình với ta tuy hai mà một, ta với mình tuy một mà hai”. Một chú bé trai thích “lai-chim” (livestram”, làm “giu-tu-be”, kiếm “viu”, đến hỏi một bà già xa lạ đang cho lợn ăn:

-Cho mình hỏi nhà mình nuôi được mấy xon lợn?

Thằng phỏng vấn trẻ con xưng mình rồi gọi bà già là “mình”!

Trời cao, đất dày ơ!

Nhưng thôi, chẳng rồi hơi bàn chuyện dài chữ nghĩa của cái nơi “Xuống Hồ Cả Nút”, nhưng từ khi Hoa Kỳ nhập “khẩu” những cái mồm “bức xúc, tham quan, quá trình, nói chung” v.v.. thì cộng đồng Việt tị nạn bị lây ngôn ngữ nói bậy như lây cô vi, cô vít, virus corona (vc).

Đại danh từ “mình” từ trong nước theo làn sóng “câu thực” ra hải ngoại, lây lan khắp nơi, bị dùng bừa bãi, bất kể đối tượng là ai. Thay vì dùng chủ từ “tôi, chúng tôi” một cách lịch sự, nghiêm trang, thì các đương sự cứ xưng “mình” với mọi người một cách vô tâm, vô ý...thức trên radio, TV tiếng Việt

Trong chương trình quảng cáo dược thảo trị táo bón của BS Phạm, một nữ nhân “hồ hởi phấn khởi” oang oang trên radio cứ như chỗ không người:

-Giê-Su-Ma, *mình* táo bón lâu rồi, mà chỉ uống có 2 viên là ra ngay, bác sĩ!

Bà là cái thứ gì của BS mà xưng “mình” với ông ta! Bà bệnh không sợ bà bác sĩ ghen à? Xin đề nghị với bà, thay vì xưng “mình” thì: “tôi” cho lịch sự một tí.

Xin mời b ạn nghe Dr PT và nữ bệnh nhân bị táo bón đối thoại với nhau:

Dr PT: -Chị bị táo bón bao lâu rồi?

Bệnh Nhân: -Giê-Su-Ma, mình** bị táo bón lâu lắm rồi, bác sĩ, uống đủ thứ thuốc không khỏi, vậy mà uống dược thảo chai số 12 là hết ngay, bác sĩ.*

-Chị uống như thế nào và uống bao lâu mới có kết quả?

*-Mỗi lần mình** uống 2 viên, bác sĩ. Uống xong là đi ra.. ngay, bác sĩ.*

*Nữ bệnh nhân này đích thị là con chiên “không ngoan đạo” nên mở miệng ra nói bất cứ việc gì cũng phải kêu tên Chúa, nhưng bà có biết rằng đó là phạm vào điều răn thứ hai: “Thứ hai chớ kêu tên Đức Chúa Trời vô cớ” không? Bà táo bón chứ có phải Chúa Giê-Su bị táo bón đâu thì hà cớ gì bà kêu tên Chúa một cách vô cớ?

Lại nữa, đại danh từ *mình* chỉ dùng khi hai vợ chồng thủ thỉ với nhau:

-Mình ơi, anh muốn ăn phở. Mình ơi khuya rồi đừng coi phim Đại Hàn nữa, đêm khuya mỗi khắc giá ngàn vàng đó mình ơi. Mình ơi em có..., mình ơi em tắt....

Ngày nay ở hải ngoại, ở Bolsa thì nữ bệnh nhân xưng *mình*** với nam BS cứ ngọt như mía lùi, vô tình hay ẩn ý này đều làm tiếng Việt bị lu mờ, ấy là chưa kể có thể dẫn đến tình trạng “ngứa ghẻ đòn ghen” của bà bác sĩ-tức vợ của bác sĩ.

Nếu viết câu nói trên ra trên giấy thì độc giả còn thấy cái dấu phẩy (,) phía trước chữ bác sĩ, thay cho câu: “thưa bác sĩ”, nhưng khi nói thì làm sao thánh giả trông thấy cái dấu phẩy (,), không nghe có chữ “thưa” nên câu trả lời của bệnh nhân tên Ph. trên radio nghe khiếp quá:

-Mình uống 2 viên, bác sĩ... rồi mình đi được ngay ra, bác sĩ!

Không phải nữ bệnh nhân này nói một lần, mà cứ mỗi khi có quảng cáo về dược thảo thì “vũ như cần”, vẫn như cũ, cái đĩa hát được quay lại:

-“Mình uống 2 viên, bác sĩ”.

Ngoài thuốc táo bón ra, còn thuốc bổ nữa chứ, xin mời nghe:

-Ôi giờ ơi, bác sĩ, còn cái lọ Maratong nữa, mỗi lần mình uống 2 viên, bác sĩ, làm mình khỏe ra, mình làm việc suốt đêm không biết mệt, bác sĩ.

-“Da” mình lại trắng ra như trứng gà bóc, mấy con bạn mình khen: “O cái con Ph hơn 50 rồi mà trông nó cứ như là con gái”.

Lại một ông Dr khác nữa: Ông Dr Bean nói về việc học y khoa với giáo sư H.. và cô NL cùng hàng ngàn khán thánh giả trên LSR & TV. Ông nói:

-**Mình** phải học cố gắng, lấy nhiều tín chỉ, **tụi này** học ngày học đêm...

Đề nghị quan đốc dành riêng tiếng “mình” cho bà đốc. Còn hai chữ: “tụi này” là tụi nào vậy thưa ông đốc?

Tôi tin chắc rằng mọi người công dân VNCH lịch sự, có văn hoá rất bực cái mình với lối xưng hô mới này mà Hoa Kỳ “nhập khẩu” từ cái xứ XHCN, bực mình mà không nói ra được ắt sinh táo bón.

Nhà văn, nhà báo, nhà giáo hiền lành, đáng kính Lê Nghiêm Kính cũng phải bực mình với cái “mình” mà lên tiếng bằng tựa bài viết:

“Mình ơi!” Xưng Với Hô!

Xin trích:

Nhạc sĩ Diệu Hương có sáng tác bản nhạc “Mình ơi!” rất nổi tiếng để nói về tình đầm ấm cũng như nỗi chia cách của một đôi vợ chồng:

“Đôi chim là chim rú rít trên cành

Em yêu là yêu tiếng gọi của Mình là Mình, Mình ơi !”

Bùi Giáng cũng đã viết về “mình”

- *“Mình ơi! Tôi gọi là nhà. Nhà ơi! Tôi gọi mình là nhà tôi!”*

Chúng ta cũng còn nhớ đến câu ca dao tình tứ sau đây:

- *“Mình về mình nhớ ta chăng? Ta về ta nhớ hàm răng mình cười!*

- *“Ta về ta cũng nhớ mình. Nhớ yếm mình mặc, nhớ tình mình trao!”*

Vậy tiếng “mình” trong các trường hợp ở trên đều để chỉ về những nhân vật thân tình như vợ chồng, người yêu hay bồ bịch, đâu có thể dùng không đúng chỗ với người khác, để có ngày bị chửi vào mặt.

Lấy một ví dụ, có gặp một cô gái không quen biết ngoài đường, mà một thanh niên dám mở miệng hỏi: “Mình cho tôi biết bây giờ là mấy giờ rồi?” thì thế nào cũng bị ăn một câu chửi hay bị một cái lườm, hay bị gọi là “đồ vô lại!”

Lại ví như vào tiệm ăn, mà khách tìm hỏi một cô hầu bàn: “Mình chỉ cho mình phòng vệ sinh ở đâu?” thì hy vọng được gọi là “Cha già dịch!”

Vậy mà bây giờ ở đất Bolsa này đi đâu cũng gặp “mình” và bị gọi bằng “mình!”

Mua một món hàng, lơ ngơ chưa biết đắt rẻ thế nào, thì đã được cô bán hàng nở một nụ cười rất là “khuyến mãi:”

- Cái này mình bán \$22 thôi! Mình muốn không, mình bán rẻ cho?”

Nghe đến nát cả ruột gan!

Khách bị gọi bằng “mình” (ngôi thứ hai, số ít) và người nói cũng tự xưng là “mình” (ngôi thứ nhất, số ít).

Thử tưởng tượng, mới vào quán ăn, vừa kéo ghế ngồi thì đám khách đã bị một “tiếp viên- du học sinh” bước lại hỏi:

- “Mình đi mấy người?”

Và có thể bị hỏi tiếp câu thứ hai:

-“Mình ăn gì?”

Thế là chưa ăn, mà đã thấy no ngang hông rồi:

- “Heh! Vừa thôi chứ! Đồ mắt dạy! Tao tuổi không chỉ những đáng bố của mày, mà còn là lớn hơn ông nội của mày nữa! Mày xưng “mình” với ai và gọi “mình” với ai đây? Cứ là cá mè một lứa, vào gọi bà chủ của mày ra đây!”

Không chỉ những dân du...mục, mà có diễn giả, tóc bạc, nói chuyện văn học, lên diễn đàn, nói trước “micro” cũng một xưng mình, hai xưng mình, nghe thân mật và “người nhà” hết cỡ!

Cứ tình trạng “mình ơi!” này phát triển, rồi đây ở Bolsa, ở Việt Nam, Quý Linh Mục, Thượng Tọa sẽ mở đầu bài giảng ở chốn tôn nghiêm, bằng chữ mình (với con chiên, Phật tử, đồng đạo:

“Mình xin chào... hôm nay mình giảng về...”

Ca sĩ lên sân khấu thì;

- “Mình xin trình bày bài...”

Giáo sư với sinh viên thì;

- “Mình sẽ nói về...”

Trong bài viết “Trân Trọng Chữ Nghĩa” nhà báo HP than phiền;

“Mới hôm qua, bước vào một ngân hàng ở góc đường Westminster và Brookhurst, kẻ hèn ngoại bát tuần này được một cô nhân viên trẻ đẹp vồn vã hỏi rằng: “**Mình** cần gì?”

Nhà báo Đỗ Văn Phúc từ Austin TX cũng than phiền:

Chuyện Dài Chữ Nghĩa

Xin trích:

Hàng ngày, trên các trang Facebook, thấy nhảy vào trong các cái post của chúng ta những câu quảng cáo đủ loại từ bên Việt Nam mà đa số là của các cô, đại loại như: “**Mình** xin giới thiệu sản phẩm xyz... đây ‘chất lượng’, giá ‘bèo’. Xin ‘giao lưu’ với **mình** qua điện thoại. 81-000-9999.” Hoặc thỉnh thoảng nhận cú điện thoại lạ hoắc với cái giọng ồm ồm như: “Alô, **mình** xin nói chuyện với anh ABC. **Mình** có loại hàng này...”

Các cô gái này chắc khoảng trên dưới hai mươi, không cần biết đối tượng họ đang tiếp xúc già trẻ lớn bé ra sao – có khi người ở tuổi cha ông của họ – cứ suồng sã gọi anh, xưng **mình** như các cô gái bán bar hay các em út ở nhà thổ vồ vập với khách làng chơi. Tiếng **mình** dùng ở ngôi thứ nhì để gọi người thân yêu như vợ chồng hay bạn hữu gọi nhau. Ca dao Việt Nam cũng có câu:

***Mình** với ta tuy hai mà một,*

*Ta với **mình** tuy một mà hai.*

Trường hợp dùng chữ “**mình**” cho ngôi thứ hai này, chỉ nên dùng khi đối thoại giữa những đôi vợ chồng, tình nhân hay đôi bạn thật thân thiết chứ không thể nói với bất cứ ai khác.

Sẽ là một sự suồng sã quá đáng khi một thanh niên hay thiếu nữ tuổi hai mươi, ba mươi xưng “mình” với một khách hàng lạ hoắc, nhất là khi người khách này đáng tuổi cha chú của họ. Càng tệ hơn nếu dùng cho ngôi thứ hai, khi gọi người khác bằng chữ “**mình**”. Có vài cô khi quảng cáo còn ỡng ẹo sỗ sàng hơn khi gọi khách hàng nam giới là “anh yêu”!

Ngoài ra, chúng tôi cũng thấy rất chướng tai khi những người lớn tuổi – dù đàn ông hay đàn bà – nói chuyện với nhau mà dùng tên mình để tự xưng như một đại danh từ!

Trong quan hệ thông thường, việc dùng tên để tự xưng chỉ có các cô bạn gái trẻ với nhau hay trong gia đình mà thôi. Ra giữa công cộng, trong sinh hoạt đoàn thể cộng đồng thì nên xưng ‘tôi,’ ‘chúng tôi’ là đủ lịch sự. Nếu phải nói chuyện với các vị cao tuổi hơn, thì có thể tự xưng là ‘em’ hay ‘cháu’ là đã quá dư thừa sự lễ độ.

Một anh bạn tuổi hơn 70 gọi nói chuyện với tôi lần đầu tiên qua điện thoại:
-“*Tuấn muốn mời anh tham gia trong nhóm này của Tuấn...*”

Trò chuyện xong, tôi cúp máy và không tiếp tục liên lạc vì thấy cung cách nói năng của anh ta có vẻ màu mè, sao sao, khó diễn tả.

Chúng tôi cũng gặp nhiều trường hợp tương tự trong các đoạn video thảo luận thời sự trên youtube hoặc social media. Cũng trong cách phát biểu trước đám đông, nên tránh dùng đại danh từ ‘tôi’ có vẻ tự phụ, mà nên xưng ‘chúng tôi’ hay ‘chúng ta’ để lấy cảm tình và lôi kéo thính giả, khán giả về phía mình. Dùng chữ ‘chúng tôi’ khi báo cáo công việc là tỏ sự khiêm tốn, chia sẻ phần công lao cho những người cộng sự chứ không vợ hết vào cái ‘tôi’ đáng ghét.

Đề kết luận, chúng tôi xin kể một câu chuyện miêu tả hết sự ngọt ngào trong chữ “**mình**”.

Một đôi vợ chồng già (đôi chứ không phải cặp đôi) ngồi bên nhau âu yếm dưới ánh trăng trên chiếc ghế ở sau vườn. Bà nũng nịu ôm bờ vai của ông và thổ thê:

– ***Mình** ơi, **mình** còn nhớ những ngày hè tươi vui lúc chúng **mình** còn đôi mươi. **Mình** ôm em vào lòng, nói yêu em, rồi **mình** cắn nhẹ vào vai em.*

Ông cụ đột nhiên đứng dậy, quay gót đi vào nhà. Bà hoảng hốt với theo:

– ***Mình** ơi, em có nói gì buồn lòng **mình** mà **mình** giận, **mình** bỏ đi thế?*

Cụ ông quay mặt lại, nhẹ nhàng nói:

– *Không đâu **mình**! Tôi đi vào trong nhà lấy cái hàm răng giả đeo vào để cắn vai **mình** cho **mình** vui./.*

Để giữ gìn tiếng Việt (VNCH) cho luôn luôn được lịch sự, trong sáng, chúng tôi xin thỉnh cầu quý: ông, bà, cô, bác, cậu, mợ, chú, dì, dượng, anh hai, chị ba, em tư chớ nên, đừng bao giờ:

-Tự xưng “mình” với bất cứ ai.

-Gọi bất cứ ai-(ngôi thứ hai) là “mình”

Trừ khi:

“Mình với ta tuy hai mà một.

Ta với mình cùng chung giường, chung chăn, chung gối, chung con, chung cháu để nối dõi tông đường./.

TÔ VĂN CẤP

Chuyến Đến: Tha Nhân – Ngày 5.12.2023

www.vietnamvanhien.org